

fredsstillende Ordning, men ganske vist kan jeg ikke indrømme, at der, i alt Fald for et Hovedpunkts Bedkommende, i selve Forslaget er givet en saadan tilfredsstillende Ordning. Det vil jo imidlertid Udvalget komme nærmere ind paa. Det vil komme til at drøfte det nærmere med Ministeren, ligesom det jo sikkert ikke vil fejle, at der ogsaa fra forskellige interesseredes Side, Entreprenører, Arkitekter o. s. v., vil kunne ske Høvedelser til Rigsdagen, der kunne give yderligere Stof til Overvejelse af denne Sag.

Svarende: De Betragtninger, som det ærede Medlem fra Hørning (Neergaard) har gjort gældende, kan jeg næsten alle tiltræde. Jeg vil dog gerne fremkomme med et Par Udtalelser om Sagen i sin Almindelighed, fordi jeg ad en noget anden Vej kommer til et noget lignende Resultat som det ærede Medlem. Det er ganske vist — det tror jeg ikke kan benægtes — at Statens Bygningsvæsen ikke administreres net saa økonomisk, som man kunde ønske. Men jeg vil dog dertil bemærke, at de Klager, der ere førte over Manglen paa Økonomi, maa ske nok ere lidt overdrevne. Det gaar jo nemlig ikke an at betragte Statens Bygningsvæsen fra et rent Lægmands Standpunkt. Det ærede Medlem har ogsaa udtalt, at Staten absolut maa bygge dyrere, end den private Mand kan gøre det, og det af flere Grunde. Staten maa bygge dyrere, fordi den er — i hvert Fald efter Folks Mening — en ret velstaaende Bygherre, der ikke behøver at se saa nøje paa Stillingen som den private Mand, der bygger for sin lille Formue. Det er ligeledes givet, at Staten maa bygge noget solidere end den private Mand, fordi Staten har større Bænkthed ved at vedligeholde sit Bygningsarbejde end den private Mand. Der kan ikke føres det nøje Tilsyn med Bygningernes Vedligeholdelse af Staten som af den private Mand, og derfor drejer det sig for Staten om at undgaa Vedligeholdelsesudgifter, der netop ved Statens Bygningsadministration kunne blive meget store. Saa kan man heller ikke se bort fra, at naar Staten bygger, bygger den i Reglen for en langt længere Fremtid end den private Mand. I det Tilfælde en enkelt Borgers Bygning ikke længer er ham bekvem, saa flytter han et andet Sted hen, eller han udvider, lapper paa sin Bygning, men det kan Staten som Regel ikke gøre, Staten maa tage Hensyn til, at den skal bygge for en længere Fremtid, derfor gaar det ikke an at indskrænke Arealer til akkurat, hvad Nutiden kræver. De Klager, der ere førte over Statens Byg-

ningsøkonomi, ere derfor vel til en vis Grad berettigede, men de ere dog noget overdrevne. Jeg indrømmer imidlertid altsaa, at denne Økonomi ikke er saa god, som det var ønskeligt, og det gælder da om at finde de Midler, som kunne føre til en bedre Økonomi. Men for at finde disse Midler er det selvfølgelig det første, man maa gøre, at søge Grundene til, at Økonomien ikke er saa god som ønskeligt. Der forekommer det mig, at Ministeriet i sine Anmærkninger ikke har været heldig. Jeg finder mig i hvert Tilfælde ikke ganske i Overensstemmelse med Ministeriets Udtalelser derom. For den Institution, som Ministeriet har foreslaaet, er der fremsført to Motiver. Det ene Motiv er dette, at det er skadeligt for Bygningsøkonomien at honorere Arkitekterne med Procenter. Jeg vil dertil sige — og jeg hører jo til en Kreds, der ogsaa arbejder under saadanne Bilsaar, at der gives Procenter for visse Arbejder — at jeg tror at turde udtale, at dette Spørgsmaal om Procenter i Virkeligheden ikke foranlediger nogen som helst Overdrivelse af det foreslaaede Bygningsarbejde. Man kan ikke tænke sig, at en Embedsmand skulde f. Eks. foreslaa unyttige Arbejder for at faa 3 pCt. af Værdien af disse unyttige Arbejder. Det vilde være en forbrøderisk Smalighed, som der aldrig kunde være Tale om, at nogen Embedsmand vilde indlade sig paa. Jeg tror heller ikke, man kan paasta, at nogen Embedsmand vilde for at faa disse 3 pCt. foreslaa mindre nødvendige Udgifter eller Sværskættelsen af mindre nødvendige Foranstaltninger. Det ser ganske vist for en flygtig Betragtning ud, som om det var uheldigt, at denne Lønningssmaaede fandtes, men jeg tror ikke, at den i Virkeligheden har noget at betyde, i alt Fald ikke noget væsentligt. Det eneste Punkt, hvor den kan have nogen Betydning, er, hvor man skal have et Stel imellem det, vi kalde ordinære Vedligeholdelsesarbejder og ekstraordinære Vedligeholdelsesarbejder. De første skulle gøres for fast Betaling, for de andre gives der Honorar, og saa er det rimeligt, og det er vel ogsaa Tilfældet, at man sætter saa mange Vedligeholdelsesarbejder, som man kan, over paa de ekstraordinære Vedligeholdelsesarbejder. Men dette tager Staten i Virkeligheden kun en ganske overordentlig ringe Skade af, hvis der overhovedet deraf fremstaar nogen Skade. Man kan desuden ikke se bort fra, at Lønningen med Procenter er et naturligt Udtryk for den almindelige Arbejdsordning, at Lønnen skal staa i et vist Forhold til Arbejdet, og den er desuden gennemført overalt i den civiliserede Verden. Vi have i alle Lande i de akademiske Arkitekt-